

Keskerakond

Eesti Keskerakonna Tallinna valimisplatvorm 2025

**UMMIKUST
VÄLJA!**

Hea tallinlane!

Kui Tallinnas oli võimul Eesti Keskerakond, oli linn hästi juhitud ja majandatud. Tänavad olid korras, teenused kättesaadavad ja kvaliteetsed, olulised otsused tehti kohalikke kogukondi ja eksperte kaasates.

2024. aasta kevadel korraldati Tallinnas võimupööre, mille tegijad lubasid tallinlastele tõhusamat ja läbipaistvamat linnajuhtimist. Tegelikult saime aga kulukad propagandaprojektid, linnaettevõtete politiseeritud nõukogud, korruptsioonimaigulised riigihanked ning kõigis valdkondades lokaalne korralageduse. Elanikke kaasamata ja eksperte kuulamata lammutati toimivaid meeskondi ja struktuure ning võim tsentraliseeriti, see lükati inimestest kaugemale. Kokkuhoiu asemel Tallinna võlakoori hoopis suurendati.

Keskerakonna seekordses Tallinna valimisprogrammis on uute algatuste kõrval ka mõtteid ja plaane, mis algavad sõnadega „Taastame“ ja „Jätkame“. Keskerakonnal on plaan, kuidas taastada sellised teenused ja nende kvaliteet, millega linlased on olnud harjunud. Peame korda tegema viimase poolteise aasta jooksul lõhutud sotsiaalsüsteemi ja kommunaalmajanduse, samuti taastama elanike usalduse ja rahulolu linna suhtes.

Meil on aastatepikkused kogemused ja pädevus, kuidas Tallinna inimsõbralikult juhtida ning targalt majandada. Elanikke kaasates suudame pakkuda paremat linnaruumi iga tallinlase kodukandis. Meie valimisprogrammi fookuses on noored pered ja lapsed, aga loomulikult ka eakad ja abivajajad.

Kutsun sind üles toetama valimistel Keskerakonda, Eesti vanimat erakonda, kes on alati seisnud rahva poolel. Keskerakonna kandidaati valides annad õiglase tagasiside praeguste valitsuserakondade ummikusse jooksnud poliitikale ja aitad tagasi tuua hästi juhitud Tallinna.

Tõmbame Eesti ja Tallinna ummikust välja!

Keskerakonna esimees,

2025 Tallinna linnapeaks kandideeriv

Mihhail Kõlvart

VISIOON

Tallinn on kaasaegne, tark ja inimsõbralik roheline linn, mis on samal ajal meeldiv kodukoht oma elanikele ning eeskuju teistele linnadele.

Hooliv Tallinn

Meie otsuste keskmes on alati tallinlane ja tema heaolu. Soovime, et Tallinn oleks linn, mille peale iga elanik saab kindel olla – kus keegi ei jää märkamatuks ja kus ükski abivajaja ei jää toeta. Väärtustame kõiki peresid, sealhulgas üksikvanemaid ja vanavanemaid, kes kasvatavad lapselapsi, aga ka noori ja eakaid. Linn ulatab abikäe nii rõõmsate, kuid rahaliselt koormavate sündmuste puhul kui ka toetab kvaliteetsete vaba aja veetmise võimaluste loomist ja aktiivsete liikumisharjumuste kujundamist.

Pered

- Tagame kõigile Tallinna lastele tasuta lasteaiakoha.
- Maksame esimesse klassi astujatele ranitsatoetust kuni 450 eurot (ühes osas).
- Maksame alates teisest klassist iga koolis käiva lapse kohta perele õppeaasta alguses kuni 200 eurot.
- Suurendame sünnitoetuse 450 euroni, et aidata lapsevanemal katta esmaseid suuri kulusid.
- Kehtestame automaksu kompensatsiooni pealinna lastega peredele.
- Loomme tugiprogrammi vanematele, kel sünnivad mitmikud, maksame sünnitoetust kaksikute sünni puhul kuni 1200 eurot ja alates kolmest lapsest kuni 10 000 eurot.
- Laiendame lasterikaste perede toetamise süsteemi.
- Laiendame huvihariduse kättesaadavust.
- Parandame tasuta toidu pakkumist koolides ja lasteaedades, teeme toidu valiku rikkalikumaks ja tervislikumaks. Suurendame kodumaise mahetoidu osakaalu.
- Suurendame linna panust erivajadusega lastele tugiteenuste osutamisel (tugiisik, lapsehoid, sotsiaaltransport).
- Jätkame lapsevanematele vanemluse õppeprogrammide pakkumist.

- Loomes raskelt haigete laste vanematele tugiprogrammi.
- Koostame üksikvanemat toetava programmi.
- Peame oluliseks, et igal inimesel on õigus omada kodu. Nõuame riigilt sundüürnikele tehtud ülekohtu heastamist, astume koostöös riigiga samme lahenduste leidmiseks.

Lapsed ja noored

- Jätkame erineva vanusega lastele sobivate mänguväljakute uuendamist ja uute mänguväljakute ehitamist.
- Kõik ehitatavad ja renoveeritavad mänguväljakud peavad olema ligipääsetavad ja kasutatavad ka erivajadustega lastele.
- Kõik mänguväljakud, mis vajavad uut ja paremat valgustust, saavad selle.
- Liikumisvõimaluste parandamiseks arendame terviseradade võrgustikku.
- Ehitame juurde väljõusaale ja noortesportiväljakuid, sealhulgas kaetud (katusega) rulaparkid ja *pumptrack*´e.
- Taastame noortekeskused, lisame mitmesuguseid töötube ja kursusi, sealhulgas korraldame koolitusi kergliikurite turvaliseks kasutamiseks.
- Toetame noorteühingute ja -volikogu tegevust, suurendame noorte kaasamist.
- Parandame noorte tööturuvalmidust ja karjäärinõustamist ning toetame noori praktikakoha leidmisel.
- Peame oluliseks õpilasmaleva tegevuse laiendamist Tallinnas. Koostöös valdkonna ekspertidega koostame tegevuskava õpilasmaleva tegevuse toetamiseks, sh vaatame üle toetusmeetmed.

Eakad ja erivajadustega inimesed

- Suurendame Tallinna eakate ja töövõimetuspensionäride pensionilisa kuni 300 euroni.
- Kehtestame pealinna eakatele ja erivajadustega inimestele automaksu kompensatsiooni.
- Seisame indekseerimisega seotud pensionisüsteemi ja seeläbi elukalliduse tõusu kompenseerimise eest.
- Nõuame valitsuselt erakorralist pensionitõusu.
- Seisame selle eest, et keskmine vanaduspension oleks taas tulumaksuvaba.
- Arendame koduteenuseid, et eakad saaks elada kauem oma kodus, harjumuspärasel keskkonnas. Väärtustame hooldustöötajate tööd.

- Kui eelnimetatud teenustest enam ei piisa, peab igal Tallinna eakal olema võimalik saada vajadustele vastavat hooldusteenust (sh dementsetel abivajajatel). Hooldekodude kohatasu tuleb koos riigiga muuta mõistlikuks.
- Vähendame vähekindlustatud inimeste omaosalust hooldusteenuste eest tasumisel.
- Võimaldame eakatele tasuta ujulakülastusi.
- Arvestame linnaplaneeringute ning muude projektide puhul eakate ja erivajadustega inimeste vajadustega, lähtudes ligipääsetavuse erinevatest aspektidest.
- Jätkame ravimihüvitise maksmist.
- Tagame tasuta häirenuputeenuse.
- Parandame eakate nõukogude tegevust linnaosades ja teeme nendega igakülgset koostööd.
- Taastame eakatele suunatud tasuta üritused, sealhulgas kinoseansid.
- Jätkame seenioridele eakate kodude loomist, et toetada neid, kellel kodu ei ole.
- Ehitame kaasaegseid ja ligipääsetavaid sotsiaalkortereid ja võimaldame vajalikke teenuseid.
- Rekonstrueerime linnaosade päevakeskused.
- Taastame eakatele abipakkide andmise.
- Kavandame selliseid tegevusi, mis koostöös riigiga tagaksid ligipääsu kortermajadele.
- Toetame eakate digipädevuse täiendamist ja loome telefoni- ja internetipetturite vastase programmi.

Sotsiaalteenused ja tervishoid

Tallinna sotsiaalhoolekande keskseks märksõnaks peab saama inimese väarikus, et abivajajad saaksid abi ning kedagi ei lükataks eemale. Me pöörame viimase poolteise aasta jooksul tsentraliseeritud ja bürokraatlikuks muutunud süsteemi taas näoga inimeste poole, et abi saamine oleks sujuv, loogiline ja tõesti linnaelanike vajadustest lähtuv. Sotsiaal- ja tervishoiusüsteemi keskmes peab seisma inimene, mitte dokumendid ja strateegiad. Tõeliselt toimiv süsteem on selline, mille puhul abi jõuab inimesteni arusaadavalt, väarikalt ja õigel ajal.

Perede sotsiaalteenused

- Lõpetame sotsiaalvaldkonna arutu tsentraliseerimise ja viime teenused tagasi linnaosadesse. Sotsiaal- ja lastekaitseteenused peavad olema kättesaadavad ja kvaliteetsed.
- Jätkame sotsiaalelamufondi laiendamist.
- Tõstame linna sotsiaalvaldkonna töötajate palka, et saaksime pakkuda abivajajatele tõhusat ja kvaliteetset teenust ning et parandada ametikohtade konkurentsivõimet.
- Jätkame koostööd Toidupangaga, toetame selle tegevust.
- Toetame sotsiaalprogrammide loomist ja nende kasutuselevõtmist, et abi saaksid riskikäitumisega lapsed ja noored.
- Arendame edasi lapsevanemate nõustamist ja toetamist.
- Tagame peredele vaimse tervise nõustamise.

Erivajadustega linlaste sotsiaalteenused

- Parandame isikliku abistaja ja tugiisiku teenuse kättesaadavust.
- Suurendame linna panust erivajadusega lastele tugiteenuste osutamisel (tugiisik, lapsehoid, sotsiaaltransport).
- Teeme mitmesuguste organisatsioonide ja ühingutega koostööd selleks, et lahendada puuetega ja erivajadustega inimeste muresid, sealhulgas kaasajastame ligipääsetavuse nõukoja töö.
- Toetame korteriühistuid, et muuta kortermajad piiratud liikumisvõimega inimestele ligipääsetavamaks.
- Linnaruumi kujundades võtame arvesse erivajadustega elanike vajadusi, sealhulgas rajame kaldteid ja paigutame pinke läbimõeldud asukohtadesse.
- Pöörame tähelepanu vaimse tervise teenuste kättesaadavusele ja teeme selleks koostööd vaimse tervise edendamise teenust pakkuvate asutuste ja organisatsioonidega.

Eakatele mõeldud sotsiaalteenused

- Parim koht elamiseks on oma kodu, seega eelisarendame kodust toimetulekut toetavaid teenuseid. Koduhooldusteenused peavad olema abivajajatele taskukohased ja kättesaadavad.
- Jätkame üksi elavate pensionäride toetamist abipakkidega.

- Tagame sotsiaaltransporditeenuse kättesaadavuse.
- Kahandame vähekindlustatud eakate omaosalust hooldusteenuste eest tasumisel.
- Käivitame igas linnaosas dementsete inimeste päevahoiu teenuse, et tagada abivajajatele ohutu keskkond ning lähedastele turvatunne.
- Jätkame teenusemajade rajamist vanemaealistele ning teistele abi vajavatele inimestele.
- Toetame korteriühistuid, et nad saaksid muuta kortermajad ja hoovid piiratud liikumisvõimega inimestele ligipääsetavaks.

Tervisekeskused ja -teenused

- Ehitame koostöös riigiga kaasaegse ja uusi võimalusi pakkuva Tallinna haigla.
- Vähendame Tallinna linnale kuuluvates haiglates pikka aega viibivate laste vanematel voodipäevatasu.
- Vähendame vähekindlustatud inimeste omaosalust hooldusteenuste eest tasumisel.
- Jätkame meditsiiniteenuste pakkumist ravikindlustamata isikutele.
- Loomme koostöös riigiga paremad ravi- ja rehabilitatsioonivõimalused, et saaks aidata ülekaalulisi ning söömishäiretega ja sõltuvusprobleemidega lapsi.
- Panustame vaimse tervise hoidmisesse ja parandame psühholoogilise abi kättesaadavust.
- Vaimse tervise teenused peavad olema kättesaadavad igas koolis.

Haridus ja huviharidus

Tallinn väärtustab iga last, noort ja peret ning hoolitseb selle eest, et rahaline kulukus ei pääseks varjutama rõõmsaid sündmusi, nagu on koolimine, ega huvitegevust. Hea haridus on kõige alus.

Koolid ja huvikoolid

- Toetame läbimõeldud, struktureeritud ja kvaliteetset üleminekut eestikeelsele haridusele, pakkudes igakülgset tuge kõigile munitsipaalharidusasutustele nii personali värbamisel kui ka õppevara loomisel.
- Eestikeelsele haridusele ülemineku käigus aitame kõigil lastel hoida ja arendada oma emakeelt, rahvusidentiteeti ja kultuuri.

- Laiendame Tallinna eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava toetusmeetmeid, et hariduse kvaliteet püsiks kõrge, sealhulgas pakume õpilastele täiendavat eesti keele õpet.
- Laiendame Õpetajate Maja metoodika- ja kompetentsikeskuse (MEKK) tööd, et pakkuda õpetajatele ja abiõpetajatele senisest rohkem tuge ning koolitusvõimalusi. MEKK aitab tagada õpetajate järelkasvu ja toetab nende professionaalset arengut ning arendab ka eraõpetajate metoodikaalast pädevust.
- Õpetame koolides ja lasteaedades pisiliikurite ning rattaga liiklemist, et tagada liikluses osalevate laste ohutus.
- Loomme motivatsioonipaketid lasteaedade ja üldhariduskoolide õpetajatele, sealhulgas pakume õpetajatele sporditoetust.
- Suurendame linna panust koolides toitlustusteenuse pakkumisel, võrdsustame linna ja riigi panuse.
- Renoveerime Kivimäe ja Nõmme põhikooli.
- Teeme Kalamaja Põhikoolile juurdeehituse.
- Jätkame uue Martsa Kooli projekteerimist ja ehitamist.
- Ehitame uue Padriku põhikooli.
- Ehitame valmis Jakob Westholmi Gümnaasiumi.
- Rekonstrueerime Tallinna Juudi Kooli.
- Parandame Vanalinna Hariduskolleegiumi õppekeskkonda.
- Alustame Haaberstis Pikaliiva asumisse uue lasteaia ja munitsipaalüldhariduskooli rajamist.
- Rajame koolide juurde jalg- ja tõukerataste ning rulade parklad.
- Kiirendame „Turvalise koolitee“ algatuse elluviimist.
- Toetame koole nende põnevate projektide ja algatuste elluviimisel, mis panustavad õppeprogrammi mitmekesisusse ning õpilaste teadmiste laiendamisse.
- Tegeleme virtuaalse kiusamise ennetamisega ja internetiturvalisuse parandamisega.
- Laiendame „Tallinna talentide“ programmi.

Lasteaiad

- Laiendame Tallinna eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava toetusmeetmeid ka lasteaedadele, et õppe- ja kasvatustöö kvaliteet püsiks kõrge, sealhulgas pakume lastele täiendavat kaasaegset õppevara ja digilahendusi.
- Tagame tasuta lasteaiakoha kõigile Tallinna lastele.
- Renoveerime Tallinna lasteaiad, et need vastaksid tänapäeva nõuetele.
- Parandame lasteaedade hoovi- ja mängualade valgustust.

- Laiendame Tallinna eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava meetmete paketti, et kõik muukeelsetest peredest pärit lapsed oleksid valmis asuma õppima eesti keeles.
- Jätkame lasteaias tasuta toidu pakkumist, suurendame eestimaise mahetoidu osakaalu.

Kultuur, sport ja vaba aeg

Tallinn väärtustab tervist ja kultuuri ning pakub linlastele võimalusi sportimiseks ja kultuurielamuste nautimiseks. Soodustame spordiga tegelemist, sealhulgas laiendame tasuta ehk piletivabu sportimise võimalusi ning parandame järjepidevalt nii harrastajate kui ka tippsportlaste treenimisolusid, ja toetame tervislikku eluviisi. Erilist tähelepanu pöörame noorte sportimisvõimaluste arendamisele, rahvusvaheliste spordiürituste korraldamisele ning erivajadustega inimeste liikumisharrastuse toetamisele. Kultuurielu peab olema mitmekesine ja pakkuma häid võimalusi nii loomiseks kui ka loodu esitamiseks.

Sportimine

- Toetame noorte sportimis- ja liikumisharrastust, treeningute kättesaadavuse parandamiseks suurendame spordiklubidele makstavat pearaha.
- Koostöös erasektoriga ehitame kaasaegse olümpiamõõtmetega ujula koos veekeskusega.
- Rajame Tallinna noortespordihalli ja ehitame linnaosadesse noortespordi harrastamiseks väiksemaid rulaparke, *pumptrack'i* radasid jm.
- Laiendame võimalust harrastada sporti tasuta. Võimaldame avalikkusel kasutada koolistaadione ja rajame asumitesse erinevatele vanuserühmadele mõeldud ja erinevatele vajadustele vastavaid välijõusaale.
- Loomme täiendavaid sportimisvõimalusi Tallinna randades.
- Otsime võimalusi uute terviseradade rajamiseks koostöös sihtasutusega Eesti Terviserajad.
- Toetame Tallinnas toimuvate suurte rahvaspordiürituste ja rahvusvaheliste spordisündmuste korraldamist.
- Populariseerime tervisesporti ja algatame koos spordiklubide ja spordikorraldajatega uusi sporditraditsioone.
- Toetame tänavaspordi infrastruktuuri arendamist.

- Alustame projekteerimist, et muuta Pirita Spordikeskus mitmeotstarbeliseks spordikeskuseks.
- Võtame sihiks rajada igasse linnaossa paremad võimalused jalg- ja korvpalli ning kergejõustiku harrastamiseks. Edaspidi töötame selle nimel, et igasse linnaossa saaks rajatud jalgpallihall ning teiste pallimängude hall.

Kultuurielu

- Renoveerime koostöös riigi ja erasektoriga Tallinna Linnahalli ning muudame selle kaasaegseks kunsti- ja kultuurilinnakuks.
- Rajame koostöös erasektoriga Tallinna lõbustuspargi.
- Parandame kultuuri kättesaadavust ning tagame alaealistele võimaluse külastada Tallinnale kuuluvaid muuseume tasuta. Kutsume ka riigi- ja eramuuseume avama oma uksi alaealistele piletivabalt.
- Korraldame ja toetame linnaosades ja asumites toimuvaid kultuurisündmusi. Võtame sihiks luua igas linnaosas suvekontserdi ja -teatri traditsioon.
- Jätkame Kadrioru valgusfestivali traditsiooni. Soodustame linna asumites eriilmeliste kultuurisündmuste teket.
- Taastame kõigis linnaosades jõuluürituste korraldamise.
- Toetame turvalist ja mitmekesist Tallinna ööelu, tagades ööelu ja öörahu tasakaalu.
- Toetame polüfunktsionaalsete kogukondlike muuseumide arendamist.
- Seisame selle eest, et Tallinnas oleks kultuurielu rikas. Soovime, et vabakutselised loovisikud ja rahvuskultuuriühendused tunneksid ennast Tallinnas väärtustatuna ning et neile oleks tagatud sotsiaalne turvatunne.
- Soovime, et Tallinnas oleks rohkem avalikke kontserdipaiku, nagu on Musumägi ja Harjumägi.
- Loomme alternatiivmuusika ja -kultuuri viljelemiseks ja nautimiseks vabaõhu-kultuuriplatsi.
- Meile meeldib näha kunstiteoseid linnaruumis. Seisame selle eest, et Tallinnas oleks rohkem kunstiobjekte ja installatsioone, millest oleks rõõmu nii meie elanikel kui külalistel.
- Soovime, et Tallinna tuntaks tema mitmekülgse kultuurielu poolest, selleks toetame paljusid algatusi, sealhulgas nüüdiskunstiprojekte.
- Soovime, et kultuur oleks kõigile sihtrühmadele kättesaadav. Selleks koostame eakate kultuuripiletiprogrammi.
- Toetame rahvusvähemuste organisatsioonide ja ühenduste kultuuriprojekte ning -algatusi.

Liikumine ja transport

Meie eesmärk on selline Tallinn, kus liiklemine on loomulik, mugav ja turvaline igale tallinlasele ja linna külalisele, sõltumata sellest, kas inimene eelistab käia jala, sõita rattaga või kasutada ühistransporti või autot. Me ei vastanda erinevaid liiklejagruppe – iga linnakodanik saab ise valida, kuidas liikuda. Tänavad ja teed peavad olema ohutud igale jalakäijale, et tunneksime ennast oma linnas liigeldes turvaliselt.

Ühistransport peab olema kiire ja mugav ning vastama vajadustele, samas peab ka autoliiklus toimima sujuvalt ja seega säästma nii inimeste aega kui ka keskkonda. Suuri projekte planeerides lähtume alati kõigi liikumisviiside vajadustest. Toimivat ja tasakaalustatud linnaruumi luues tuleb vajaduse korral suunata autoliiklus maa alla.

Jalakäijad

- Muudame Tallinna tänavad ja ülekäigurajad jalakäijatele järjest ohutumaks ja turvalisemaks. Linnaruumi kujundades arvestame kõigi jalakäijate vajadustega, eriti eakate, erivajadustega elanike ning väikelapse vanemate omadega. Liiklusõnnetuste ja -surmade vältimiseks vaatame üle ohtlikud kohad ja muudame need turvalisemaks.
- Rajame uusi kõnniteid sellistesse kohtadesse, kus inimesed kõige rohkem liiguvad ja kus neid teid seni ei ole olnud.
- Teeme linnaruumi koolide ja lasteaedade juures lapsesõbralikumaks ja turvalisemaks.
- Eemaldame kõnniteedelt ebavajalikud postid ja muud takistused ning muudame kõnniteedel liikumise mugavamaks.
- Investeerime haljastuse rajamisse ja pinkide tegemisse ning prügikastide paigaldamisse.
- Loomme elurajoonides jalakäijatele turvalisema linnaruumi, rakendades tõstetud ristmikke, teekitsendusi ja muid ohutust suurendavaid meetmeid.
- Teeme koostööd Eesti Raudteega, et muuta raudteeületuskohad turvalisemaks.
- Arendame terviseradu ja promenaade, et inimestel oleks rohkem võimalusi jalutamiseks ja tervislikuks liikumiseks.
- Kiirendame hoovialade korrastamist, et muuta need ohutumaks ja mugavaks kõigile liiklejatele, luues seeläbi kodude ümbrusse kvaliteetsema linnaruumi.

Ratturid ja kergliikurite juhid

- Uuendame Tallinna rattastrateegiat.
- Arvestame uute teeprojektide puhul ratturite ja kergliikurite vajadustega ning loome neile sobiva linnaruumi.
- Korrastame rattateid, et tagada järjest sujuvam liiklemine kõigile liiklejarühmadele.
- Vaatame üle jalgrataste ja kergliikurite parkimiskohad ja viime need vastavusse muutuvate oludega. Loomme juurde avalikke jalgrattaparklaid, sealhulgas ehitame neid ühistranspordipeatuste ja -keskuste juurde.
- Asendame vananenud rattahoidjad uute, turvaliste ja ratturite vajadustele vastavatega.
- Seisame selle eest, et uute hoonete ehitamisel rajataks kohe ka rattaparklad ja hoiuruumid, ning toetame korteriühistuid jalgrataste hoiumajade ehitamisel.
- Vaatame üle kergliikurite piirkiirused ja parkimiskorralduse, et tagada ohutus ja korrastatud parkimine, vältimaks linnaruumis parkimisanarhiat.
- Loomme rendikergliikurite mugavat kasutamist tagava strateegia.

Ühistransport

- Seisame selle eest, et pealinna elanikel säiliks ühistranspordi tasuta kasutamine, sealhulgas Tallinna piires tasuta rongisõit.
- Jätkame linnatranspordi keskkonnasõbralikuks muutmist, soetame juurde mugavaid ja keskkonnasäästlikke busse, tramme ja akutrolle. Muudame ühistranspordi puuetega inimeste ja lapsevankrisõbralikumaks.
- Loomme kasutajamugavuse suurendamiseks integreeritud piletisüsteemi ja reaajas toimiva infovahetuskeskkonna, mis võimaldaks mugavamalt reisi planeerida.
- Viime lõpuni ühistranspordipeatustesse reaajas töötavate digiekraanide paigaldamise projekti.
- Loomme uusi ühistranspordiliine vastavalt elanikkonna vajaduste muutumisele ja muudame ühendused (ka linnaosadevahelised) kiiremaks ja mugavamaks. Taastame ühistranspordiliinid, mille lõpetav linnavalitsus on kaotanud, kuid mille järele on elanikel suur vajadus.
- Laiendame bussiradade võrgustikku, et ühistransport muutuks mugavamaks ja turvalisemaks.
- Jätkame uute trammiliinide arendamist ning ehitame akutrolliliinid kohtadesse, kus on vajalik vaikne ja saastevaba ühistransport või kus trammitee rajamine ei ole otstarbekas.
- Arendame innovatiivset ühistransporti ja jätkame iseliikuvate ühistranspordivahendite turvalisi katsetusi.
- Arendame ühistransporti koostöös naabervaldadega ja otsime parimat lahendust maaliinide bussijaama rajamiseks.

Autokasutajad

- Linna tänavad ja kvartalisisesed teed peavad olema korras. Suurendame teede korrashoiu mahtu ja võimaluse korral kaasame välisrahastust.
- Jätkame suurte ja elanikele oluliste liiklussõlmede ehitamist ja rekonstrueerimist, sealhulgas Peterburi teel, Tulika tänaval ja Paldiski maanteel (Haabersti tn – Tähetorni tn).
- Liikluskoormuse vähendamiseks kesklinnas peame oluliseks Tallinna väikese ringtee ehitamist (koostöös riigiga).
- Rajame nutikaid foorisüsteeme (nn roheline laine), mis võimaldavad liigelda säästlikumalt ja sujuvamalt. Kaotame ebavajalikud kiirusepiirangud.
- Parkimismurede lahendamiseks ehitame koostöös erasektoriga parkimismaju.
- Taastame korteriühistutel võimaluse rajada parkimiskohti linna maale, juhul kui pole teisi võimalusi.
- Teeme koostööd kaubanduskeskustega, et võimaldada kohalikel elanikel kasutada nende parklaid.
- Kaalume parkimiskorralduse muutmist nädalavahetustel ja riiklikel pühadel, et vältida kesklinna vaikset väljasuremist.
- Otsime lahendusi vanalinna elanikele parkimise ja sissesõidu mõistlikuks korraldamiseks. Autode vähendamiseks vanalinna tänavatel peame vajalikuks parkimismajade ehitamist lähiümbrusse.

Mitmekesine linnaruum

Tallinna suurim väärtus on mitmekesisus: meie pealinnas leidub nii ajaloolist keskkonda kui ka kaasaegseid ärilinnakuid, nii looduslikku metsa kui ka mereäärt. Seda mitmenäolisust tuleb hoida ning arendada, et iga inimese ja iga tegevuse jaoks leiduks sobiv koht. Kogu Tallinn peab olema läbimõeldult kavandatud, hästi hooldatud ning turvaliselt kujundatud.

Pargid ja puhkealad

- Pöörame erilist tähelepanu tegevustele, mis vähendavad kuumasaarte teket ja nende mõju. Tegeleme süsteemselt keskkonna tasakaalu parandamisega, see hõlmab nii arhitektuuri, haljastust kui ka inimtegevuse korraldamist.

- Elurikkuse soodustamiseks ehitame valmis Lasnamäe, Pirita ja Kesklinna piirile planeeritud katkematu klindipargi ja rajame Põhja-Tallinnast Haaberstini ulatuva lineaarpargi.
- Taastame korra haljasalade niitmisel. Haljasalade hooldamine mängib elurikkuse säilitamisel linnas suurt rolli. Haljasalade läbimõeldud hooldus aitab säilitada linna elurikkust. Seetõttu korraldame niitmist nii, et linnaruum püsiks heakorrastatud, kuid samas säiliks elupaigad taimedele, putukatele ja lindudele. Rakendame diferentseeritud niitmist ehk eri alade hooldust, vastavalt nende kasutuskooormusele ja ökoloogilisele väärtusele. Intensiivse kasutusega alasid (mänguväljakud, pargiteed) tuleb niita sagedamini, vähema kasutusega alasid (kraavide servad, parginurgad) harvemini, jättes osaliselt niitmata kohti putukate, lindude ja väikeloomade jaoks.
- Panustame oluliselt rohkem Tallinna avalikesse randadesse, et väärikalt kanda mereäärse linna nime. Muudame Pirita ranna Tallinna esindusrannaks ja arendame Ingliranda, et sellest saaks atraktiivne vaba aja veetmise ning rannaspordialade harrastamise koht.
- Rekonstrueerime Pirita tee kaldakindlustused ja loome uue Mere promenaadi, mis ulatub kesklinnast Piritani.
- Panustame Harku järve rannaala arendamisse ja jälgime järve ökoloogilist seisukorda.
- Rajame asumitesse uusi haljakuid ja kompaktseid miniparke. Iga uusarendus peab muutma Tallinna rohelisemaks.
- Pöörame tähelepanu asendusistutuse kohustuse täitmisele, et iga puu mahavõtmisel istutataks asemele uusi puid ja põõsaid.
- Puhastame Tallinna tiigid.
- Panustame talvel rohkelt jõuluvalgustusse ning suvel lillede istutamisse ja muusse haljastusse.
- Ehitame igasse asumisse lemmikloomade mänguväljakud ja uuendame olemasolevaid.
- Koostöös loomade varjupaikadega loome neile suunatud toetusmeetme.
- Tegeleme võõrnälgjate (hispaania teetigu ja mustpeanälgjad) leviku piiramisega ning töötame välja meetmed, et aidata aiapidajaid nende võõrliikidega võitlemisel.

Kalmistud

- Arendame kalmistute teenuseid ja hoolitseme selle eest, et surnuaiad oleksid väärikad ja hästi hoitud paigad, hoiame Tallinna kalmistute ajaloolist väärtust.

Looduslik mitmekesisus

- Arendame Tallinna rohealadel looduslikku mitmekesisust ja liigirikkust, eelkõige kaldapealsetel ja pargiservades, kus inimesed ei viibi ning kus see ei halvenda liiklusohutust.
- Jätkame Tallinna Botaanikaaia, Kadrioru Pargi ja Tallinna Loomaaia arendamist.
- Ehitame valmis Pikakari loodusmaja ning muudame Pikakari hoiuala atraktiivseks loodushariduse keskkonnaks.
- Teeme merereostuse vähendamisel ja liigirikkuse suurendamisel koostööd teiste Läänemere-äärsete pealinnadega.
- Jätkame linnaloomade projekti, sealhulgas veiste pidamist linna rohumaadel.
- Laiendame linna- ja kogukonnaaedade projekti.
- Panustame enam linnapuude hooldusesse, sealhulgas sanitaarraiesse, et vältida haiguste ja kahjurite levikut.
- Suurendame korteriühistutele suunatud toetuste mahtu, et muuta meie hoovid järjest rohelisemaks.
- Loomapidamiskultuuri parandamiseks taastame loomade heaoluteenuse juhi ametikoha ja keelustame lindude toitmise. Teeme erinevate looma- ja linnuliikide kaardistuse ja arvestame teetööde ehitusel erinevate liikide rändeteedega.

Pärandi hoidmine

- UNESCO maailmapärandi nimistusse kuuluv Tallinna vanalinn vajab suuremat tähelepanu. Pöörame erilist tähelepanu Tallinna vanalinna kaitsele ning muinsuskaitsealuste ja miljööväärtuslike alade terviklikkuse säilitamisele.
- Lükame taas käima vanalinna tänavate rekonstrueerimise, esmajärjekorras uuendame Raekoja platsi ja seda ümbritsevate tänavate sillutise.
- Koostöös erinevate huvigruppide ja ekspertidega leiame lahenduse Skoone bastioni kasutamiseks ja selle vanalinnaga ühendamiseks.
- Ühendame vanalinna bastionaalvööndi osad üheks tervikuks. Ehitame Snelli pargi ja Hirvepargi ühendamiseks tunneli ning edendame pargikultuuri.
- Seisame vastu miljööalade risustamisele ning piirkonna ajaloolise iseloomuga vastuolus olevate uusehitiste rajamisele. Taastame linnaosade õigused kaasa rääkida projektikomisjonides ja muudame kohustuslikuks linnaosavalitsuste kooskõlastused.
- Toetame kirikute renoveerimist ja teeme koostööd kogudustega. Jätkame Tallinna kirikurenessansi programmi.
- Toetame miljööväärtuslike hoonete restaureerimist renoveerimistoetuse abil.
- Rajame pealinna mälestusmärke, meenutamaks Eesti suurkujusid, sealhulgas loome mälestusmärgi Jaan Tõnissonile.

- Otsime koostöös riigiga lahendust Maarjamäe kompleksi ümbermõtestamiseks ja kordategemiseks.

Turvaline ja kaasav Tallinn

Tallinna juhtimisel lähtume eelkõige inimeste heaolust ja teeme otsuseid kaasavalt, läbipaistvalt ja targalt. Pöörame tagasi viimase poolteise aasta jooksul läbi viidud võimu tsentraliseerimise, toome otsustamise taas elanikele lähemale, suurendades linnaosavalitsuste rolli ja elanike võimalusi otsuste tegemisel kaasa rääkida.

Linna juhtimine ja elanike kaasamine

- Tallinn ei ole pelgalt Eesti pealinn – ta on Eesti arengumootor, seega peab linna juhtimine olema paindlik ja lähtuma reaalistest vajadustest. Selle tõhustamiseks peab kasutusele võtma uusi tehnoloogilisi lahendusi. Peame oluliseks vähendada bürokraatiat efektiivsema ja tarkadel lahendustel põhineva juhtimise abil.
- Kasutame rutiinsete ja aeganõudvate toimingute automatiseerimiseks tehisintellekti, et vähendada bürokraatiat ning võimaldada ametnikel keskenduda sisulisele tööle ja kvaliteetsemate otsuste tegemisele.
- Toetame linna elukeskkonna parandamisel innovatsiooni ning nutikate lahenduste kasutuselevõtmist.
- Jätkame Tallinna kaasava eelarve kava ning suurendame selle eelarvelist mahtu.
- Kaasame aktiivselt asumiseltse ja kohalikku kogukonda, sealhulgas ettevõtjaid, et nad osaleksid oma elu- ja tegutsemiskeskonda puudutavate otsuste ettevalmistamisel ja sellealaste küsimuste lahendamisel, see võimaldab neil oma kodukanti puudutavaid otsuseid päriselt mõjutada.
- Taastame süsteemse linnaelanike informeerimise linnakommunikatsiooni kanalite kaudu, sealhulgas jätkame linnaosalehtede väljaandmist.
- Toetame noorteühingute ja -volikogu tegevust, suurendame noorte kaasamist linna puudutavate küsimuste üle otsustamisel.

Koostöö korteriühistutega

- Taastame usalduslikud suhted korteriühistutega ja jätkame korteriomanike ja ühistujuhtide koolitamist.

- Anname korteriühistutele tasuta kasutusele linna maad, et ehitada parklaid, prügimajasid, rattamajasid jt õuealal vajalikke rajatise, ning pikendame olemasolevaid lepinguid maa ja rajatiste kasutamiseks.
- Taastame korteriühistute võimaluse rajada parkimiskohti linna maale, juhul kui ei ole teisi võimalusi. Et ei peaks valima roheluse ning parkla vahel, eelistame uute parkimiskohtade rajamisel murukivi.
- Koostöös korteriühistutega ehitame magalapiirkondades ümber hoovid ja parandame haljastust, pakkudes selleks toetusmeetmeid.
- Toetame korteriühistuid varjumispaikade rajamisel.
- Loomme turvalisusele suunatud toetuse, mis võimaldaks soetada turvakaameraid, ja jätkame tuleohutusele suunatud toetuste andmist.
- Toetame riiklikul tasandil korteriühistute vaidluskomisjoni loomist.
- Taastame korteriühistute teabekeskustes kvaliteetse ja kättesaadava juriidilise nõustamise ning korteriühistute lepituskomisjoni töö.
- Aitame linnaosade elanikke haljastusjäätmete utiliseerimisel.
- Toetame kortermajade elanikke linnaaiandusega tegelemisel.
- Toetame liftide ja kliimaseadmete paigaldamist neisse kortermajadesse, kus see on tehniliselt võimalik, ning käsitleme prioriteedina maju, kus elab puudega inimesi.

Turvalisus

- Laiendame naabrivalvet ja kohalike kogukondade kaasamist turvalisuse tagamisel.
- Leiame, et Tallinnas avaliku korra tagamiseks tuleb MUPO volitusi laiendada. Selleks on vaja koostöös riigiga muuta vastavat seadust.
- Korrastame ja arendame turvakaameravõrgustikku, et tuvastada senisest tõhusamalt ka inimeste vara rikkumist, sealhulgas *grafitite* tegemist.
- Panustame lähisuhtevägivalla ennetamisse ja ohvrite abistamisse, pakkudes abimeetmeid koostöös oma ala spetsialistidega.
- Parandame riskikommunikatsiooni, et suurendada elanikkonna teadlikkust ohtudest ja hädaolukordades käitumisest.
- Tallinna pargid peavad muutuma turvalisteks ajaveetmise kohtadeks. Vajaduse tekkimisel suurendame heakorra tagamiseks turvameetmeid, sealhulgas teeme koostööd eraturvafirmadega.
- Suurendame pargivahtide hulka.
- Tõhustame koostööd politsei ja kohaliku kogukonnaga, et ennetada rattavargusi.
- Korraldame Tallinna randades rannavalvet ja viime läbi veeturvalisuse programme.
- Panustame elanikkonna kaitsesse, sealhulgas Tallinna elanike häda- ja kriisiolukordadeks ettevalmistamisse ning turvalisuse tagamisse.

- Käivitame programmi avalike varjumiskohtade loomiseks ning jätkame korteriühistute toetamist keldrite muutmisel turvalisemaks varjumispaigaks.
- Uute hoonete, sealhulgas elamute ehitamisel tuleb arvestada varjendite loomise vajadusega.
- Tugevdame koostööd vabatahtlike merepäästjatega, et parandada veeohutust.

Jäätmemajandus ja energeetika

Innovatsioon peab olema tehnoloogiline, mitte ideoloogiline. Ta peab toetama linnakeskkonna arengut nii, et see ei kajastu üksnes statistikas, vaid jõuab ka tuntavalt Tallinna elanikeni. Jäätmemajandus peab vastama elanike vajadustele ning olema korraldatud parimal kaasaegsel moel.

- Jätkame innovaatiliste energeetikalahenduste arendamist reovee või merevee baasil, samuti hoiame fookuses vesinikutehnoloogiarengut.
- Jätkame ringmajanduse keskuste ehitamist. Need aitavad kaasa jäätmete vähendamisele ja taaskasutusele.
- Suurendame jäätmete liigiti kogumise teadlikkust ja investeerime jäätmete liigiti kogumist võimaldavate seadmete kasutuselevõttu (kompostrid, biojätmete konteinerid).
- Jätkame linnaosades tehtavaid ohtlike jäätmete kogumisringe.
- Muudame linnale kuuluvad hooned energiatõhusamaks.
- Jätkame vanade tänavavalgustite asendamist uute ja energiatõhusate leedlampidega.
- Aitame linnaelanikke haljastusjätmete tasuta utiliseerimisel.
- Jätkame kaugjahutuse projektide elluviimist.
- Tegeleme kaugküttepiirkondade laiendamisega.
- Jätkame vee- ja kaugküttetorude renoveerimist.

Rahvusvaheline koostöö ja turism

Tallinn peab olema ettevõtlust hindav ja soodustav linn, seetõttu tuleb ettevõtlust soodustada ning ettevõtjaid tegevustesse kaasata.

Tallinna külastav turist tahab kogeda sellist elukeskkonda, kus elavad kohalikud inimesed. Seetõttu ei ole turism ja elukeskkond teineteisele vastanduvad, vaid

vastupidi – kohalikele elanikele suunatud ettevõtlus ja peresõbralik elukeskkond parandavad ka Tallinna külaliste elamusi.

- Panustame Tehnopolit kui targa majanduse kasvulava arengusse.
- Toetame Tallinna Ettevõtlusinkubaatori edasist arengut.
- Pakume ettevõtlusalast nõustamist ning äriplaani ja finantsprognoosi konsultatsiooni ja tööõiguslast nõustamist.
- Jätkame Tallinna kui turismi sihtkoha turundamist nii Eestis endas kui ka ülemaailmselt, et soodustada just tulusamaid ja sisukamaid külastusi.
- Arendame edasi platvormi „Visit Tallinn“. Looime sellekohase äpi, mille abil saab teada erinevatest sündmustest, saada soodustusi ning leida atraktiivseid turismimarsruute koos audiogiidiga (*Tallinn card*).
- Panustame linnaruumi kaunistamisse nii suvel kui ka talvel, et muuta pealinn meie külalistele veelgi atraktiivsemaks.
- Jätkame ülelinnaliste suurürituste, sealhulgas vanalinna päevade, jõuluturu ja keskaja päevade korraldamist.
- Parandame ettevõtjate kaasatust linna taristu arendamisse ja ümberkorraldamisse.
- Otsime lahendusi, kuidas muuta Vabaduse väljaku ja Kosmose kino vaheline Pärnu maantee lõik ettevõtetele atraktiivseks keskkonnaks.
- Arendame sõpruslinnade võrgustikku, nii linnaosade kui ka kogu linna tasandil.
- Tallinn peab Eesti Vabariigi pealinnana olema Euroopa Liidule võrdseks partneriks linna puudutavate meetmete ja rahastusotsuste ettevalmistamisel.
- Muudame Tallinna rahvusvaheliselt aktiivseks ja teeme koostööd teiste Euroopa pealinnade ja suuremate linnadega, nii kahepoolset kui ka organisatsioonide ja koostöövõrgustike kaudu.
- Teeme Läänemere-äärsete pealinnadega koostööd eelkõige elanikkonnakaitse valdkonnas ja jätkame koostööd Helsingiga kõigis strateegilistes valdkondades.
- Arendame välismaalaste toetamise teenuseid (*Expat Service*), mille abil aitame välisspetsialistide olme ja ühiskonda sulandumise küsimustes.
- Käivitame kultuuriprojekti „Aken Tallinnasse“ (*Window to Tallinn*), mis võimaldab tuua Tallinnasse turiste, spetsialiste ja kultuuritöötajaid.
- Peame oluliseks muuta pilootprojekt „Test in Tallinn“ püsivaks algatuseks, mis toetab Tallinna kui uuendusliku ja aktiivse tegevuskeskkonna kuvandit ja toob siia uusi teadmisi ja kogemusi.